REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate se primesc la Administraţiune Braşov şi la următoarele BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov:
Administraţiunea, Piaţa mare târgul Inului Nr. 30, etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 33 Braşov, Luni-Marţi 12 25 Februarie 1908.

## Muzica viitorului.

I.

„...Un stat modern democratic „clădit pe baza principiului egalităţii „de drept, în care nimenea să nu fie „domn şi slugă, şi în care Maghiarul, „deşi cel mai tare, nu va asupri pe „nimeni, dar şi mai puţin va fi asu„prit de alţii, unde el nu va fi mai „mult decât cel dintâiu factor al alian„ţei popoarelor: *primus inter pares*...“

Acesta este visul autorului cunoscutei broşure, Argus, — despre noua Ungarie, pe care nu o vor face naţionalităţile, ci o va face timpul şi *evoluţiunea*. Aceasta este muzica viitorului cum şi-a compus'o Argus în fantazia lui, închinându-se înaintea legei fireşti a evoluţiunei, dar pretinzând totodată, că şi în puterea acestei legi tot Maghiarul are să fie şi să rămână de-asupra.

Se vede că Argus s'a îngrădit bine şi pentru eventualităţile evoluţiei. El nu numai că nu admite ca Ţara ungurească să devie vr'odată o Elveţie, — în care punct se întâlneşte cu naţionalistul Dr. Mihail Polit — ci merge până a declara, că o constituţiune ca a Elveţiei e cu totul eschisă pentru Ungaria, pe câtă vreme apele vor curge dela isvor în jos şi până când rassa maghiară îşi va conserva puterea de viaţă.

Argus admite numai statul modern democratic, cu privire la care e atât de sincer a recunoaşte, că el este încă o problemă a viitorului.

A fost de ajuns însă şi visul acesta cianzulat şi îngrădit al lui Argus despre viitorul, ce l'ar putea avea Ungaria, pentruca să deştepte nemulţămire, îngrijire, ba suspiţiune chiar şi la „corbul alb“ dintre Maghiari, la Ludovic Mocsary.

E de sigur un fapt foarte surprinzător pentru cei mai mulţi, cari au văzut şi văd în Mocsary un sincer şi fervent apostol al bunei şi pacinicei convieţuiri între popoarele Ungariei, dar este şi nu să poate nega. El are o însemnătate deosebită pentru apreţiarea şanselor de împăciuire, ce formează obiectul principal al dorinţei şi al solicitudinei lui Argus.

Am ţinut să revenim la cunoscutul articol, scris de Mocsary la finele lunei trecute asupra broşurei lui Argus, pentru ca să punem în lumina lor adevărată năzuinţele de împăciuire, al căror interpret s'a făcut Argus.

Este de mare valoare pentru noi părerea, ce o are d-l Mocsary despre evoluţiunea pe care o resuscită şi o admite Argus la încheierea broşurei sale, pentrucă ea ne serveşte drept măsurător, ca să ne putem da samă de cestiunea: la ce ne putem aştepta din partea conlocuitorilor noştri maghiari, dacă am urma după sfatul, ce ni-l dă Argus în broşura lui, şi ne-am constitui într'un partid al împăciuirei.

„Intâmpinând cu mulţumire lucrarea lui Argus, îmi exprim bucuria —scrie Mocsary în amintul său articol — că iată suntem doi, cari mărturisim programul dela 1868. Am totuşi să fac o observare la lucrarea lui; se pare în adevăr, că *si duo faciunt idem non est idem*. La sfârşitul broşurei sale, Argus, desfăşurând o parte bună din teoria modernă democrată-radicală a sociologiei socialiste, improvisează un mic „Zukunftsmuzik“, şi după a mea părere aceasta muzică a viitorului îl încurcă în contraziceri“.

După ce arată pretinsele contraziceri, Mocsary îşi esprimă părerea de rău, că Argus a sulevat şi legea evoluţiei, zicând: „Mai că s'ar părea, că Argus de aceea militează pentru 1868, find-că crede, că intrarea în viaţă a politicei inaugurate atunci va promova în mare măsură evoluţiunea aceea, ce ar fi să se realiseze după trei, patru generaţiuni“.

Ne oprim pentru azi aici, şi vom continua firul expunerei noastre, legându-l de acest simţ de neîncredere, ce a cuprins inima celui mai conciliant dintre Maghiari astăzi în viaţă, când a văzut că şi Argus pare a şovăi îndată ce se gândeşte la — muzica viitorului.

**Andrassy şi reforma electorlă.** O foaie din Viena află că ministrul de interne Andrassy e deja gata cu proiectul său pentru votul universal şi că vrea să-l prezin'. în luna lui Martie dietei. Votul s'ar face dependent în acest proiect de scris şi de cetit. Aşa dar anal abeţii nu vor putea avea vot ori cât de bune gazde ar fi. Se mai spune, că împărţirea cercurilor electorale ar fi ceva nemaivăzut şi nemai pomenit. Ziarul »Gross-Oesterreich« din Viena, aducând aceasta ştire zice, *foarte încrezut*: »Noi ştim numai una. Noul drept electoral va fi aşa cum va dori împăratul. Dacă împăratul va dori în Ungaria un drept electoral general, egal şi deci o împărţire de cercuri electorale naţionale, atunci d-l Andrassy et Comp, vor face-o de sigur aşa, căci la din contră ar trebui să-şi pacheteze geamantanul. Impăratul îi are acum în mână. Toate atârnă dela el. Aceasta o ştie azi întreaga monarhie şi toate popoarele ei«.

Din Budapesta se anunţă că rugat fiind alaltăeri contele Iuliu Andrassy de către membrii partidului independist ca să le dea desluşiri asupra pregătirilor pentru reforma electorală, ministrul de interne le-a declarat că nu e în poziţie a le da desluşiri, deoarece detaliile reformelor electorale încă nu sunt definitiv stabilite. (Aşa dar proiectul nu va fi gata nici în Martie). Andrassy le-a spus numai aşa pe departe, că deodată cu reforma şi cu noua împărţire a cercurilor electorale va avea loc şi o înmulţire a numărului mandatelor de deputat.

---

**Serbia şi liniile ferate balcanice.** Pressa sârbă atacă cu violenţă proiectul Austro-Ungariei de a construi o linie ferată. Ziarul »*Borgovinski-Glasnik*« spune că Austro-Ungaria tinde prin acest proiect să pue stăpânire pe Balcani. Realizarea acestui proiect va însemna triumful germanismului asupra slavismului. Organul partidului naţionalist spune că proiectul Austro-Ungariei este contrar intereselor economice şi politice ale Serbiei.

Ziarul radical „*Dnevni-List*“ scrie că o linie ca acea a Austro-Ungariei înseamnă impunerea puterei acestei monarchii şi călcarea tratatului dela Muerzsteg. Ziarul independent »*Politica*« scrie că proiectul austro-ungar are un caracter strategic şi politic. Organul progresist „*Pravda*“ vede în acest proiect un mare pericol şi o călcare a convenţiei dela Muerzsteg. Pentru Serbia proiectul înseamnă o mare primejdie.

---

**Take Ionescu despre drumurile de fer din Balcani.** Corespondentul ziarului »Neue Freie Presse« dela Bucureşti a avut o convorbire cu d. Take Ionescu, fost ministru de finanţe şi şeful partidului conservator-democrat asupra proiectelor de drum de fer în Balcani. D-l Ionescu i-a declarat următoarele:

La proiectul liniei din *Sandjak* România nu e de loc interesată. Cu toate astea intenţiunile baronului Aehrenthal întâmpină aici cel mai amicabil răsunet, fiindcă fie-care nouă cale ferată contribue la *civilizarea Balcanilor*. De altfel e numai firesc, ca Austro-Ungaria să-şi prelungească reţeaua de căi ferate din Bosnia până la Archipelag.

In ce priveşte *linia ferată Dunăre-Adria* nu mi-o pot închipui *nici decum ca compenzaţie pentru linia din Sandjac*, ci numai ca având ţintă de a servi avântului economic al statelor balcanice. Pentru *România*, care e legată cu Marea-neagră, noua cale ferată poate fi numai avantagioasă, mai ales pentru raporturile comerciale cu Italia. Este însă o greşală a se admite, că linia Dunăre-Adria ar fi aşa aproape de realizare ca linia Sandjacului. Cea dintâiu trebue să străbată teritorii mari nepopulate, şi ţinuturi muntoase, trebue să se construiască un mare port la ţărmul mărei Adriatice. Linia reclamă *colosale cheltueli*, şi banii pentru ea nu se vor putea procura pe pieţele financiare, fiindcă pe mulţi ani înainte rentabilitatea liniei va fi nesigură. Nu se poate admite ca Rusia de dragul statelor balcanice să sprijinească un *proiect aventurios*. Cu cât mai mult se apropie proiectul liniei Sandjac de realizare, cu atât mai depărtată pare aceasta pentru linia Dunăre-Adria.

---

**Reformele din Macedonia.** Din Constantinopol se anunţă, că Poarta s'a hotărât în sfârşit a înceta opunerea în contra reînoirei mandatelor agenţilor civili şi ai reformei jandarmeriei şi controlului financiar din Macedonia şi să prelungească mandatele pe 7 ani. Acest succes este foarte important în actuala situaţie internaţională.

---

## Desbaterea proiectului de revizuire a regulamentului camerei.

In şedinţa de *Sâmbătă* a dietei s'a continuat desbaterea proiectului revisuirei regulamentului camerei, începută în şedinţa de Vineri. Desbaterea din şedinţa de Sâmbătă a avut un caracter mai obstrucţionist. In şedinţa de Vineri şi-au ridicat cuvântul contra proiectului doi deputaţi, Lengyel şi Bozoky, iar în şedinta de Sâmbătă un singur orator, deputatul socialist

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

## Naţionalităţile din Ungaria în lumina istoriei.

— Urmare. —

Câtă vreme domniră Arpazii în Ungaria, regii respectivi erau şi reprezentanţii uniunei politice. După stingerea Arpazilor cu schimbarea repede a tânărului Premyslide Venzel III, prinţul de Bavaria Otto şi a celor din casa de Anjou, ieşiră vechile teritorii cu toată puterea, earăşi la suprafaţă; în slovăcime până la Dunăre îl vedem pe contele de Trencin Matheus, eroul naţional al Slovacilor, executând, sub titlul de palatin, toate drepturile de domnie, până la moarte (1321), pe când regele Carol era deja recunoscut; în Ungaria de Nord în teritoriul dela Şaroş poruncia palatinul Omadeus dimpreună cu fii săi, până ce, la 1312, îi bătu regele Carol la Rozhanovici cu ajutorul celor din Zips. In timpul acesta domneşte în confiniul vestic contele Ioan de Güns, tot cu titlul de palatin. Dincolo de Tisa era voivodul Lorandus, în Maramurăş voivodul Nicolae, fără ca să socotim Transilvania, Croaţia şi Slavonia ca ţări antonome.

Toate acestea nu erau rezultatul unei revoluţii trecătoare, ci învingerea teritoriilor, căci în *corpus juris hungarici* găsim înarticulat o hotărâre a dietei din anul 1341, prin care se institue sub un *comes camerae regniae cremniciensis*, în comitatele din slovăcime, o administraţie financiară complect organizată cu ridicări de dare şi vamă, monetărie, schimb de bani, etc. Astfel de comiţi camerali cu teritorii limitate erau mai mulţi şi găsim pentru singuraticile teritorii camerale o numire nouă *partes regni*, dintre cari cele mai însemnate erau *Partes r. cisdanubiales*, care cuprindeau slovăcimea, *partes r. septentrionales*, care erau identice cu teritoriul de odinioară de Şaros, *partes r. meridionales*, care cuprindea teritoriul cetăţilor Timişioara, Baci, Sirmia[1]) şi Pojega cu reşedinţa comitelui cameral în O-szeg.

In învălmăşala amintită exemţiunea episcopilor şi baronilor a coloniştilor Nemţi şi a celor numiţi *Servientes regales* fu nimicită, dar apoi earăşi restabilită formal de regele Carol, dar teritoriile ieşiră şi politiceşte în planul întâi, ear pentru noii stăpâni găsim întrebuinţându-se numele de *capitanei*. Mai bine vedem eşind la iveală lucrul acesta pe timpul morţii regelui Albrecht (1439), când regele polonez Vladislav nu putea să se aclimatezeze în Ungaria şi după moartea sa timpurie (1444), Ladislau Postumul, este recunoscut de toţi, dar guvernul, câtă vreme regele e minorean, trece în mânile unei locotenente. Lui Ioan Huniade îi succede pe timpul acesta să delăture pe cei mai puternici şi să ea titlul de gubernator al regatului, cu toate acestea în slovăcime avea un rival puternic.

Ţara aceasta renumită pe atunci prin bogatele mine de aur, era guvernată dela 1440 începând de Ioan Jiskra de Brandeis ca „*capitaneus generalis*“ al regelui Ladislau şi tot-odată ca comite de Neuzol (*castrum zoliense*, citadela slovăcimei proprii) şi ca comite de Şaroş, (citadela teritoriului partes Septentrionales), şi împotriva artei de răsboi a comandantului acestuia boem şi a căpitanilor lui Husiţi nu puteau să răsbească nici guvernatorul Huniade şi nici fiul său Matia, care ajunsese mai târziu rege, aşa încât regele Matia Corvinul fù recunoscut ca atare, în ţinutul slovăcesc, abia după ce la 1452 încheia o capitulaţiune cu Jiskra şi cu căpitanii săi.

După moartea regelui Matia Corvinul certele politice se înăspriră din nou, iar după lupta dela Mohaci (1526) formaţiunea veche politică, numită regatul ungar, se dărâmă cu desăvârşire: Regatul ungar propriu dela anul 1000, precum şi *partes meridionales* sârbeşti şi ortodoxe ajunseră încetul cu încetul sub dominaţiune turcească. Celelalte *partes* îşi merseră calea lor: *Partes cisdanubiales* şi *septentrionales*, adecă teritoriul dela Neuzol şi Şaroş, sau întreaga slovăcime precum şi confiniul vestic se încredinţară dominaţiunei Habsburge, restul ostic formă un principat propriu. Vechea configuraţiune politică numită *Regnum Hungariae*, se discompuse în chipul acesta în părţile, din cari fusese odinioară construită.

III.

Poziţia politică separată a Slovacilor în *partes regni*, precum şi privilegiul lor cel mare din 1341 le-am văzut deja. Dar că Slovacii şi-au păstrat şi caracterul lor

---

[1]) In foiletonul trecut s'a zis la un loc din eroare Sirima (pag. II, col. I, al doilea rând de sus) în loc de Sirmia. — Red.

*Mezőfi*, a vorbit timp de 3 oare contra proiectului, presentându-l ca »opera Vienei« şi zicând că majoritatea actuală a dietei trebue să ducă în îndeplinire, ca şi majoritatea din trecut, tot ce i-se porunceşte din Viena. Revisuirea actuală trebue s'o facă pentru a se vota urcarea contingentului de recruţi şi fără concesiuni. Afară de aceasta trebue asigurată şi votarea reformei electorale, ştiindu-se despre ea, că nu va corespunde cerinţelor timpului. Deşi unii deputaţi koşuthişti au aprobat pe Mezőfi, când a cerut ca guvernul înainte de toate să pună la ordinea zilei desbaterea reformei electorale, totuşi majoritatea l'a întrerupt şi desaprobat când a dovedit că actualul proiect de revizuire nu e mai bun decât cel făcut la timpul său de Tisza. Dintre deputaţii naţionalişti au fost presenţi la şedinţă d-nii Brediceanu, Dr. Vlad, Dr. St. C. Pop, Popovici, Polit Blaho şi Bela.

Discursul dep. *Mezőfi* îl resumăm după protocolul stenografic în următoarele:

Oratorul relevă cu regret liniştea apatică, cu care priveşte poporaţiunea ţării şi în deosebi cea a Budapestei la atentatul actual îndreptat în contra ultimei garanţii a partidului constituţional. Unde rămâne acea erupţiune a patimei, exclamă Mezőfi, care a măturat acum trei ani pe atentatorii de acelaş calibru? Apatia aceasta este urmarea marilor desilusiuni, pe cari le-au pregătit naţiunei guvernul si majoritatea actuală.

Contele Tisza a motivat la timpul său revisuirea propusă aproape cu aceleaşi cuvinte ca si deputatul Emil Nagy. Deosebirea între aceste două proiecte este numai, că Tisza a recunoscut pe faţă clotura, pe când prin proiectul lui Nagy ea se întroduce pe furiş.

Dep. *Nagy G.*: Proiectul lui Nagy e şi mai periculos şi şi mai păgubitor!

*Mezofi*: Mai periculos într'atâta că admite aşa zicând şedinţe permanente. Dacă prin urmare majoritatea actuală a combătut pe vremuri propunerea lui Tisza, atunci îi lipseşte dreptul moral de-a vota acum pentru acelaş proiect prezentat de Nagy. Dacă însă totuşi o va face, nu e deamnă de libertatea cuvântului şi atunci îşi putea cinsti luptele mari şi blamagele şi n'avea decât să publice prin ziare un scurt anunţ: Reîntoarce-te, Tisza Pista, totul îţi este iertat!

Oratorul se întreabă apoi că ce s'a întâmplat adecă dela Tisza încoace? Este actuala majoritate mai puternică în ce priveşte apărarea drepturilor constituţionale şi a independenţei Ungariei? Ea a abzis doar la dorinţa Vienei de independenţa Ungariei pe timp de 10 ani, a urcat votа, ba a admis ca singuraticii miniştrii austriaci (Beck şi Schönaich) să declare chiar că nici după 10 ani nu poate fi vorba de disolvarea comuniunei armatei şi de o independenţă a Ungariei. (*Zgomot şi întreruperi*)

Dacă dieta va vota acest proiect, ea va comite o sinucidere. Partidul independist se înşală, când crede că nu va mai avea nevoie de regulamentul în vigoare, şi că va deţine pe vecie puterea.

Mezőfi arată apoi pe larg şi în cuvinte muşcătoare contrazicerile în fapte şi păreri ale opoziţionalilor de odinioară şi a actualilor guvernanţi, apoi continuă: Regulamentul actual s'a făcut îndeosebi pentru a stabili responzabilitatea miniştrilor. Revizuirea plănuită face această responzabilitate ilusorică şi scopul ei este de a pune parlamentul actual la dispoziţiunea poftelor şi pretenziunilor Vienei. Indeosebi dispoziţiunea, că preşedintele poate detrage oratorului cuvântul, dacă deviază dela obiect, înseamnă cea mai deplină clotură. O astfel de putere nu se poate da preşedintelui.

Majoritatea actuală trebue să recunoască îndreptăţirea morală a luptei ce-o poartă minoritatea dietei contra revizuirei. Aminteşte că contele Apponyi a eşit odată din partidul liberal numai pe motivul, că acest partid voia să prelungească timpul şedinţelor cu o oară şi să introducă şedinţe paralele, ceea-ce dânsul considerase ca un pericol pentru constituţie, iar astăzi acelaş Apponyi pledează pentru şedinţe de câte 16 oare....

Dep. *Hody*: Atunci aveam o opoziţie naţională!

Dep. *Molnar E.*: Opoziţia de astăzi e tot aşa de naţională ca şi atunci!

*Mezőfi* continuând zice că nu poate primi argumentaţia, prin care se recomandă spre primire revizuirea. Obstrucţia Croaţilor nu poate servi ca motiv, căci guvernului îi stă în putere a trimite acasă, când voieşte, pe Croaţi. Pentru ce se pretinde dar revizuirea? Exclusiv numai pentru a introduce clotura înaintea votărei reformei electorale şi pentru a vota, cu ajutorul ei urcarea contingentului de recruţi.

Dacă se va primi propunerea lui Nagy, atunci, va deveni dieta o registratură a guvernului, în care se vor înarticula simplu propunerile guvernului.

Propune în fine ca *proiectul lui Nagy să fie respins* şi să se provoace guvernul *a prezenta cât mai în grabă proiectul de lege privitor la introducerea votului universal egal şi secret*, pentruca parlamentul, care va fi ales pe baza acestei reforme, să-şi poată face un regulament corăspunzător.

## Abusurile administrative din Rapoltul-mare.

*Răspuns la o interpelaţie.*

La sfârşitul şedinţei de Sâmbătă ministrul de justiţie *Günther* a răspuns interpelaţiei d-lui deputat Dr. A. *Vlad*, făcută în chestia abuzurilor administrative comise la alegerea membrilor congregaţionali în Rapoltul-mare. Ministrul Günther a spus, că pretorele n'a călcat legea, iar plângerea nu se ţine nici de cercul lui de competenţă, nici de al ministrului de interne. Pe baza documentelor sosite însă nici nu s'a întâmplat aşa cum a spus dep. Vlad în interpelaţia sa. Au fost aleşi şi 2 Români, ca bărbaţi de încredere. In ce priveşte escortarea celor 2 tineri români, ministrul spune, că pretorele n'a dat o astfel de poruncă, iar cu d-l deputat nici n'au vorbit jandarmii. Cei doi tineri români însă au agitat (?) de aceea au fost escortaţi de jandarmi. In ce priveşte tragerea la răspundere a pretorelui declară, că nu va face nici un pas în privinţa aceasta.

Dep. A. *Vlad* răspunde, că cercetarea care s'a făcut a fost tendenţioasă. Nu corăspunde adevărului, că dânsul ar fi voit să fie bărbat de încredere. Pretorele a declarat, că nu permite, ca el să fie de faţă la alegere. Preşedintele a dus înlăuntru localului de alegere pe acei bărbaţi de încredere, cari i-au plăcut lui. Nu numai în Rapolt, ci în tot locul aşa se »aleg« bărbaţii de încredere, de aceea l'a rugat pe ministru ca pe cale novelară să facă ceva în cestiunea aceasta. In ce priveşte agitarea dep. Vlad observă, că de ar fi fost agitare, s'ar fi pornit cercetare din partea pretorelui. Agitarea a pus'o pretorele ca pretext, ca să aibă cauză pentru motivarea afirmărilor. Jandarmii nu l'au escortat, pentru-că ştiau că un deputat e imun. De agitat nici vorbă. Dacă ar fi agitat, de mult îi s'ar fi suspendat dreptul de imunitate. Nu ia la cunoştinţă răspunsul ministrului.

Ministrul *Günther* declară că cestiunea aceasta nu aparţine nici cadrului puterii ministrului de interne, nici celui de justiţie, dar nici în parlament nu ar fi avut loc interpelaţia.

Dr. A. *Vlad* reflectează pe scurt lui Günther şi declară din nou, că nu ia la cunoştinţă răspunsul.

*Preş.* pune la vot. Răspunsul se ia la cunoştinţă cu majoritate. Pe lângă Dr. Vlad au votat naţionaliştii şi democraţii.

## Răsvrătirea din Maroc.

Francezii au de furcă cu răsvrătiţii din Maroc. Două depeşe dela 16 şi 17 l. c. vestesc că trupele franceze, comandate de generalul d'Amade, au suferit o serioasă înfrângere în ţinutul dela Mediuna şi Berreschid. Generalul francez vru să facă un atac combinat în scopul de-a încunjura şi de a inchide din toate părţile pe inimic Această manevră de concentraţiune era foarte dificilă şi cutezată într'o ţară necultivată, unde se putea aştepta la tot felul de piedici neprevăzute, ce puteau fi desastroase pentru coloanele diferite ce se aflau în marşul de atac. Marocul este nu numai lipsit aproape de orice comunicaţiune de Doamne-ajută, ci şi de tot felul de isvoare ce pot să fie în favorul oştirei atacătoare. Astfel coloana Brulard, care avea să facă un marş de încunjur, s'a văzut deodată atacată din toate părţile de inimicul răsvrătit, aşa că în cele din urmă a trebuit să poarte o luptă crâncenă, chiar pentru ca să-şi scutească morţii să nu rămână pradă sălbătăciei duşmanului.

Iată ce se telegrafiază despre amintitele ciocniri, cari au silit pe corpul de expediţiune al generalului D'Amard de-a se retrage ceace, numai cu mare greu a putut să săvârşească în 18 a l. c., sosind toate coloanele dealungul litoralului Cassa Blanca-fedal:

O depeşă din Saissa din 19 Februarie st. n spune că coloana Taupin sosind la 16 Februarie st. n. în defileul Berbebach, a fost atacată de puternice contingente de Mzabi şi Mdakra. Coloana, ţinând piept adversarului, a putut urca nişte dealuri înalte unde a stat noaptea. A doua zi, 17 Februarie st. n. dimineaţa, coloana şi-a continuat drumul spre sud, dar a fost din nou atacată de duşmanul din ajun, probabil întărit cu o parte a mehalei hafidiene. Lupta a ţinut foarte multă vreme, contra unui duşman cu mult mai numeros. Coloana înconjurată de toate părţile, cu muniţiunile sfârşite, a trebuit în şapte rânduri să şarjeze cu baioneta spre a se degaja şi a putea să se întoarcă la Buznika, fără a fi reuşit în misiunea ce i se dase de a se uni cu celelalte coloane.

Coloana a pierdut 2 ofiţeri şi 7 oameni ucişi; 3 ofiţeri şi 29 oameni au fost răniţi.

## O catastrofă minieră în Maramureş.

*Prăbuşirea unei mine.*

O telegramă din Ocna-Slatina anunţă, că la minele de sare de acolo s'a produs o groaznică prăbuşire. Vineri după amiazi s'a auzit o puternică detunătură, care a fost semnalul catastrofei.

Sâmbătă dimineaţa la orele 8 si jumătate se auzi o nouă detunătură pe şoseaua dintre puţurile Albert şi Nicolae şi mina »*Kunigunda*“ se prăbuşi la o adâncime de 200 metri, scufundând tot ţinutul de prin împrejurimi. Funcţionarii salinelor alergară la locul catastrofei, nimeni nu îndrăzni însă să se apropie de locul scufundat, pentru-că o nouă catastrofă ameninţa dintr'un moment într'altul.

Dela distanţă s'a putut stabili, că scufundarea teritoriului de prin împrejurimi s'a produs la o adâncime de 55 m. Toate casele au trebuit să fie evacuate, multe din ele au fost dărâmate. Intregi depozite de lemne au dispărut în adâncul pământului. 9 maşini pentru pompat apa, în valoare de 200.000 coroane, au fost distruse, stâlpii electrici şi turnul minelor au fost prăbuşite şi din tot ce era pe pământul scufundat, n'au mai rămas decât sumanele a doi ţărani români, cari au fost surprinşi de catastrofă şi târâţi în fundul prăpastiei.

S'a stabilit că *doi ţărani români, o fată, o femee şi doi copii cari se aflau în acele locuri în momentul prăbuşirei au pierit în prăpastie.* De vre-o încercare pentru salvarea lor nici nu poate fi vorba.

Comunicaţia e cu desăvârşire întreruptă şi trenurile plecate Sâmbătă dimineaţa din Sigetul Marmaţiei au trebuit să se reîntoarcă dela mijlocul drumului. Ţinuturile de prin împrejurimi sunt şi ele ameninţate cu scufundare. Pe locul scufundat s'au deschis prăpăstii de câte 150 m. adâncime.

Răspunderea nu cade asupra direcţiei salinelor, care prevăzuse acest sfârşit şi a atras atenţia încă acum doi ani ministrului de finanţe asupra pericolului, cerând ca locuinţele lucrătorilor stabiliţi împrejurul minei să fie transferate pe socoteala statului.

Directorul minelor, intervievat de un ziarist, a declarat, că a făcut totul pentru a împiedeca catastrofa, prăbuşirea era însă inevitabilă şi minierii au lucrat întotdeauna pe marginea unei prăpăstii. E de mirat, că mina a putut să reziste până acum

## ŞTIRILE ZILEI.

— 11 Februarie v.

**Comune vrednice** Ni-se scrie: Comitotul şi sinodul parochial din *Rod* (tractul Mercurei) şi-au făcut datorinţa scumpă, căci în 16 Februarie v. a. c. au votat cu mare însufleţire ridicarea salarelor celor 2 învăţători la minimul prescris de lege, începând cu 1 Ianuarie 1908. Laudă şi onoare li-se cuvine harnicilor conducători:

naţional vedem din aceea, că până în zilele noastre vechea instituţie slavă *fratres indivisi* (Fraţii neîmpărţiţi la Slavii de sud, numită *Zadruga*, sau comuniune de casă.) formează baza vieţii familiare la poporul agricultor, fără deosebire, dacă sunt ţărani, nobilime mică sau orăşeni, întocmai după cum şi în viaţa publică, vechea constituţie slavă a cetăţilor, formează o citadelă chiar şi atunci când fu botezată în »constituţie comitatenză«. Şi dacă comparăm de exemplu tripartitul lui Verböczy din 1525 cu »Zrizeni Krale Vladislava II« din anul 1490 (ordinaţiunea regelui Vladislav pentru Boemia) ne mirăm cât de aproape sunt una de alta şi înţelegem cât de adânc a pătruns dreptul vechiu slav în viaţa de drept veche ungurească. In direcţiunea intelectuală timpul lui Ioan Jiscra de Brandeis, formează la Slovaci un punct de trecere, căci soldaţii husiţi, aduseră şi învăţătura cea nouă cu serviciul divin slovăcesc, şi când mai târziu Slovacii se rupseră cu totul de Roma, trecând la confesiunea augsburgă, totuşi serviciul divin slav şi instrucţia slavă rămase fortăreaţa vieţii lor intelectuale, până în zilele persecuţiunilor celor nouă ungureşti.

Rutenii ungari, fură organizaţi de principele venit din Rusia, Teodor Koriatovici (1360), care apoi se scria »Dei gratia dux de Muncacz«, care le înfiinţă şi o mânăstire ortodoxă pe muntele Cerneg, lângă Muncaci, schimbată mai târziu într'o episcopie.

Poziţia politică a Rutenilor, se vede mai bine din titulatura pe care le-o dădu regele Ferdinand la 1552: *Fidelibus nostris universis et singulis magnificis egregiis et nobilibus nec non circumspectio universitatis populorum Ruthenorum*, tot astfel găsim încă şi în 1707 *inclitus Ruthenorum populus.* Titulul *dux de Muncacz*, trăia încă şi pe vremea lui Rakoczy, care'l şi întrebuinţează în documentele din 1703—1705. (*Dux Munkacziensis et makoviensis*). De altfel Muncaciul se numea latineşte »Ducale dominium«, iar numirea slavă era *Krajina*, iar căpitanul regesc »Krajnic« de altfel locuitorii Krainei îşi alegeau pe voivozii districtelor lor, şi după actele de confirmare ale lui *Iohannes Corvinus de Hunyad* 1493 *Iuxta corum antiquam libertatem et consvetudinem*, îşi alegeau pe juzii satelor, sau Kneji erau obligaţi la serviciul militar, dar nu plăteau dare; erau astfel ţărani liberi, aşa după cum se aflau în slovăcime sub numele de *Castrenses* şi aveau o organizaţie politică naţională comună, până pe timpul Mariei Terezioi. In viaţa familiară există încă până în ziua de astăzi la Rutenii din Ungaria comuniunea de casă, iar viaţa spirituală era întemeiată în organizaţia lor bisericească sub un episcop (astăzi doi), cu serviciul divin slav; şi ce pătrunzătoare a fost influenţa aceasta, se vede din aceea, că cei 70.000 de ţărani maghiari şi 10.000 de ţărani slovaci colonizaţi la periferia teritoriului de odinioară, *Ducatus de Munkacz*, sunt până astăzi greco-catolici şi au serviciul divin slav, ceeace dovedeşte în de ajuns, că în Krajina rutenească, Ruthenii au fost dătători de ton în cestiuni spirituale.

Despre populaţiunea sârbească de sud, cetim de obiceiu, că ar fi fost adusă în Ungaria de patriarhul Arseniu Cronjevici (1690), pe baza privilegiului celui mai mare, în număr de 40.000 familii; deoarece însă, pe timpul Mariei Teresiei, în urma constrângerei la unire, părăsesc 80,000 de Sârbi Ungaria, emigrând în Rusia, populaţiunea sârbească nu poate fi redusă numai la cei veniţi în 1690. Din contră aflăm în Ungaria de sud, prin secolul al IX-lea, aşa numitele Obotrite slavice, cari pe atunci erau supuse Bulgarilor.

Pe timpul sft-lui Ştefan amintisem deja existenţa principelui Achtum de pe teritoriul acesta, care era în legătură cu Bulgarii, şi de oarece după aducerea călugărilor catolici în ţară, mânăstirea greco-orientală a sft-lui Gheorghe din Morisena, reşedinţa lui Achtum fu mutată la Oroszlamos, trebue deci, că rămăsese o populaţie slavă-ortodoxă, destul de mare, cu atât mai mult, cu cât Papa Inocenţie (1198) se plânge, că satele slave (*villae in quibus Slavi habitant*), ale metropoliei de Kalocia nu voesc să plătească episcopului zeciuiala; mai târziu se poate dovedi prin dese documente existenţa Sârbilor în Ungaria de Sud. Tot astfel Sirmia şi Pojega au fost în totdeauna greco-orientale sârbeşti, căci urmaşul sft-lui Savu II, metropolit din Sârbia, sf. Arsenie e de origine din Sirmia (*rodom jest cot Szemskye zemli*), şi după ce regele Dragutin la 1275 abzice la tron, metropolitul pleacă în Sirmia şi îşi sfârşeşte viaţa în mânăstirea Dobraz, 1317, ca monah. In sfârşit când metropolitul Maxim Brancovici zideşte la 1496 frumoasa mânăstire dela Cruşedol, mutându-şi reşedinţa aici, eară despoţii reşidinţa lor în Slankamen din Sirmia, centrul Sârbilor devine Sirmia. Cumcă Sirmia stătea în legătură politică cu Bacica şi cu Banatul Timişan, iese la iveală din unirea lor cu proprie administraţie financiară în *Partes regni meridionales.*

(Va urma)

Dionisio Juga notar și Vasile Dobrescu învățător, cari și de astădată au fost la culmea chemării lor de povățuitori buni și înțelepți. Cinste și onoare se cuvine Rodenilor, cari totdeauna au dovedit că sunt gata a jertfi cu drag pentru așezămintele noastre culturale.

In 16 l. c. senatul bisericesc, senatul școlastic și curatoratul bisericei din *Ilvamare* au ținut ședință mixtă, la care au asistat și mai mulți din fruntașii poporului, în care cu unanimitate s'a hotărât regularea salarelor învățătorilor dela școala confesională în sensul legii din 1907 și anume pentru toți 3 învățătorii.

**Din Budapesta** se anunță că d-l Dr. Iosif *Siegescu* profesor la gimnaziul superior de stat din Budapesta a fost numit din partea ministeriului de instrucțiune publică membru în comisiunea pentru examinarea profesorilor dela școlile medii, în special membru al comisiunei pentru limba și literatura română.

**Ceasuri senine.** Duminecă la 3/16 Februarie a întrunit P. S. Sa d-l episcop diecezan Ioan I. Papp, — scrie »Biserica și Școala« — la masa sa ospitalieră pe membrii superiori, de legea românească, din corpul ofițeresc al regimentului 33 din Arad și corpul profesoral dela institutul nostru teologic-pedagogic din loc. Prezenți au fost în jurul ilustrului stăpân d-nii: Vice-colonel Herbay, maior Boier, maior Florian, dr. Moga, căpitan Burdea, căpitan Voicu, locotenent Popovici și dr. Moldovan, iar corpul profesoral, cu directorul său. Șirul toastelor s'a concentrat în lozinca armonizării rolului culturii cu acela al disciplinei, ca factori hotărâtori în determinarea vieții și îndrumarea ei spre a sa menire. Au vorbit: P. S. Sa, d-l vice-colonel Herbay, prof. Secula, d-l maior Florian, protosincelul-director R. Ciorogariu și d-l căpitan Burdea, și a încheiat ceasurile senine, de armonie, de înfrățirea »muzelor« cu »armele«, sfințenia binecuvântării arhierești.

**Serbările dela Cluj.** Ni-se scrie: In ultimul moment primim știrea telegrafică că guvernul l'a oprit pe d-l și d-na Bârsan să dea reprezentații, deci trebue să anunțăm publicului cu durere că reprezentațiile teatrale, ce cu mult zel se pregăteau, nu se pot ținea. Din cauza asta neașteptată în locul invitărilor ce erau gata, trebue să tipărim altele și până la trimiterea lor, fiind timpul scurt anunțăm și pe calea aceasta că se va aranja acum numai un *bal la 6 Martie st. n.* și eventual o convenire socială în 7 Martie, dacă publicul va avea voe să mai stea în mijlocul nostru. Cluj. *Liviu I. Dan* president.

**Nou advocat român.** D-l advocat Dr. Nerva *Oncu* ne anunță că și-a deschis cancelaria advocațială în Baia-de-Criș.

**Examenul de cvalificațiune preoțească** cu candidații la preoție din diecesa Aradului se va ținea Luni în 18 Februarie (2 Martie) 1908 și zilele următoare la 9 ore a. m. în sala de ședință a consistorului gr. or. român din Arad.

**Aniversarea lui Shakespeare.** Anglia va celebra încurând aniversarea celui mai mare poet al său, care este în acelaș timp și dramaturgul cel mai mare, William Shakespeare. Cu aceasta ocasiune vor avea loc mari festivități artistice, cari vor cuprinde representațiuni integrale al capo-d-operilor schakesperiane. Aceasta a dat pretext unui pasionat aderent a lui Shakespeare de a suleva încă odată cestiunea ortografiei veritabile a numelui marelui scriitor.

Vechile manuscripte engleze ne dau 23 de maniere deosebite pentru scrierea ortografică a numelui *Shakespeare.* Iată-le: Chaksper, Shaxpur, Shaxper, Schaksper, Schakespeyr, Shagspere, Saxpere, Saxpere, Shaxpeare, Shaxpere, Shackespeare, Shaxespere, Shachespere, Shakspeyr, Shakesper, Shakespere, Shakyspere, Shakespire, Shakespeire, Shakespeare, Shakesper și Shakespeare.

Care e cea mai bună?

**Reuniunea femeilor române din Abrud Abrud-sat și jur** arangiază în 27 Februarie 1908 st. n. în hotelul »Detunata« o sară hazlie urmată de petrecerea cu dans în favorul fondului de edificare. Inceputul la 8 oare sara precis.

**Arestările din Petersburg.** In noaptea spre Sâmbătă au fost iar arestați 25 de teroriști și revoluționari. Cea mai mare parte sunt tineri. Intre ei se află un ziarist italian, 2 fete tinere, 2 funcționari comerciali și o fată, care este rudă cu one membru al industriaș. Parte din revoluționarii arestați sunt abia sosiți din străinătate.

**Revoltă sângeroasă la Filadelfia** Din Londra se anunță, că marea foamete ce bântue actualmente între lucrătorii tuturor orașelor americane industriale, a provocat Joia trecută o adevărată revoltă anarchistă la Filadelfia. S'au schimbat focuri de revolver între poliție și lucrători. Revolta n'a putut fi înăbușită decât după căderea multor victime. *Rebelii erau în mare parte muncitori din Ungaria și Italia* conduși de o anarhistă americană, Clara Voltaire, care, deși e tânără, are mare renume între lucrători și e numită de pe acum Luisa Michel a Americei. Această fată a ținut discursuri entusiaste între lucrători, îndemnându-i la revoltă. Joia trecută tânăra revoluționară a ținut un discurs entuziast între lucrători, cari s'au pus apoi în mișcare în frunte cu un drapel roș în doliu. Pe drum toate trăsurile fură oprite și cei ce se aflau în ele fură invitați a se asocia demonstrației. Demonstranții se duseră la Brod-street, unde au fost întâmpinați de 300 polițiști, cari voiră să împedece procesiunea anarchistă. Se născu atunci o luptă crâncenă de stradă, care dură o jumătate de oară se sfârși cu victoria poliștilor. Număroși lucrători fură arestați; 4 anarchiști răniți au fost transportați la spitalul închisoarei. Clara Voltaire n'a putut fi încă arestată.

**Numărul jubilar al „Gazetei“** se poate abona ori și când în decursul lunei lui Februarie st. v. a. c. cu următoarele condițiuni:

In Austro-Ungaria, pentru abonații „Gazetei“ *50 bani,* pentru alții *1 coroană.*

In România și străinătate, pentru abonații „Gazetei“ *1 coroană,* pentru alții *2 coroane.*

Ținem a observa pentru orientarea cetitorilor, că favorul, ce se dă abonaților foaiei noastre, se restrânge la exemplarele abonate. Astfel un abonat al ziarului nostru nu poate să aboneze cu prețul redus mai multe exemplare din numărul jubilar.

Rugăm pe toți câți se interesează de a avea numărul jubilar al „Gazetei“ a se grăbi cu abonarea lui, ca să putem stabili pe baza aceasta cât de mare să fie ediția. Pentru abonamente întârziate nu mai putem garanta.

## ULTIME ȘTIRI.

**Viena,** 24 Februarie. Unele ziare afirmă, că în curând vor eși din guvern doi miniștri: ministrul instrucțiunei Klein și ministrul Marchek. Situația lor a devenit imposibilă. Retragerea lui Marchek a fost cerută de mult de către creștinii-sociali și de către cehi.

**Sigetul-Marmației,** 24 Februarie. Mina „Kunigunda“, care s'a prăbușit alaltăieri, nu avea mare valoare, de oarece încă din 1903 ea a fost periclitată și aproape părăsită. Alte două mine din apropierea ei, foarte bogate și anume „Albert“ și „Nicolae“ au fost și ele inundate și sunt amenințate cu ruina, deoarece și ele au fost acoperite, malurile prăbușindu-se din mai multe părți. La oarele 2 din noapte ele au fost acoperite cu totul. Aceste două mine aprovizionau aproape toată Ungaria. Ele fiind distruse, industria sării din Ungaria este foarte serios amenințată. Prăbușirea minelor a fost provocată de faptul, că părunsese în ele apa din mina „Kunigunda“. Toate trele aceste mine au fost cu desăvârșire distruse.

**Lisabona,** 24 Februarie. Cu toată liniștea aparentă din țară circulă în Lisabona *știri alarmante* cu privire la izbucnirea unor noui turburări. Trupele au fost provăzute cu munițiuni și concentrate în cazărmi. Imprejurimile palatului sunt păzite de armată. Eri a plecat cu ordine secrete un crucișător, a cărui destinație nu se cunoaște.

**Magdeburg,** 24 Februarie. „Magdeburger Zeitung“ află din Petersburg că Sâmbătă a avut loc un consiliu presidat de țar. S'a discutat cu aceasta ocazie proiectul pentru reconstruirea flotei. In acest scop s'a fixat suma de 2,400,000,000 ruble care urmează a se cere Dumei. *Dacă Duma va refuza acest credit, atunci ea va fi disolvată.* E foarte probabil că Duma nu va acorda această sumă, care a ingrozit până și pe deputații din dreapta.

**Constantinopol,** 24 Februarie. — Mercuri și Joi trupele au reușit să nimicească o bandă bulgară de 15 oameni în districtul Petric, ucizând pe șeful bulgar Petre împreună cu alți comitagii precum și pe șeful grec Diamandi la Monspit. In zilele din urmă *bandele grecești au comis grozăvii,* asemenea cu cele dela Dragoș atacând satul Izglibe din districtul Castoria, arzând șapte case cu două femei. Bandele au fost în cele din urmă puse pe fugă de trupe. Altă isprăvă este atacul coloniei de ciobani aromâni dela Asjojani semnalată eri, în care trei aromâni și un bulgar au fost uciși. Trei comitagii greci și cinci locuitori din Caraferia sunt complici în acest atac; după știrile date de aromâni acei complici au fost arestați.

**Budapesta,** 24 Februarie. Actualmente se ține la Budapesta o conferință care se ocupă cu planul de asigurări contra furturilor și spargerilor. Președinția o are prima societate generală ungară de asigurare.

**Londra,** 24 Februarie. *Un uragan* care a bântuit eri peste insulele Britanice a dărâmat case, a desvelit bisericile și școalele și a desrădăcinat arborii. In mai multe orașe mulțime de oameni au fost uciși de sfărâmăturile cari cădeau asupra lor. Sunt mulți răniți la Manchester. La Liverpol, serviciul căilor ferate a trebuit să fie întrerupt pentru câtva timp. Un tren a deraiat, însă fără accident de persoane. De asemenea pe mare se semnalează multe nenorociri. Lângă Mersey, un schooner s'a scufundat; echipagiul compus din opt oameni s'ar fi înecat.

**Londra,** 24 Februarie. Pe tot țărmul Angliei s'au produs eri furtuni teribile. Vântul e atât de puternic încât a provocat deraiarea unui tren. Sunt 6 morți și mai mulți răniți.

**Cetinje.** 24 Februarie. Știrile, că mai mulți deputați a fost arestați, ba chiar împușcați pentru trădare de patrie, se desmint. Situație e normală.

**Petersburg,** 24 Februarie. In numeroase magazine și instituții industriale, s'au făcut perchezitii în legătura cu complotul descoperit. La „Manufactura Moskaja“ a fost arestat întregul personal al magazinului. Ziaristul italian Calvini, corespondent al mai multor ziare italienești a fost arestat. Comisarul de poliție spune că a găsit la dânsul o bombă.

**Petersburg,** 24 Februarie. Țarul va transformat pedeapsa 'generalului Stoessel, care a fost condamnat la moarte, în închisoare pentru un scurt timp. Sentința neatingându-se de pensia ce i se cuvine lui Stoessel — care e om sărac — urmează ca țarul să-i fixeze suma ce i se va acorda.

## Bibliografie.

»Nuelușa«. Revista umoristică și satirică din Budapesta, după o pauză de un an și jumătate a reapărut. Vor colabora la ea mai mulți scriitori cu nume și distinsul pictor caricaturist român Murnu din București.

Apare de două ori pe lună. N-rul de la prima Februarie e variat și cu multe ilustrații. Abonamentul pe un an 8 cor. Administrație: Budapest, VII. István-ut, 11.

»**Arta Românească**«. Sub titlul acesta a apărut în Iași o revistă pentru pictură, sculptură, architectură, muzică, artă-dramatică, literatură. Numărul 1 și 2 pe Ianuarie și Februarie, 1908, conține interesante articole precum: Rostul mișcărei artistice. Expoziția de pictură din München a școalei secesioniste. Arta la noi în țară este apreciată de marele public sau nu? Muzica la noi în trecut. Arta decorativă. Cele dintâi semne muzicale în psaltichia noastră. Din istoricul pinacotecelor cu portretele pictorilor români G. Panaitescu și Teodor Aman. Conservatorul din Iași. Instrumentele de muzică la poporul român de Burada, etc. Cronici, etc. Conducerea foaiei o are d-l A. D. Atanasiu, maestrul de desen linear la Liceul din Iași.

Abonamentul pe an 6 lei, pentru elevi, studenți, învățători, preoți sătești 4 lei. A se trimete pe adresa A. D. Atanasiu »Arta Românească«, Iași.

»**Foaia Școlastică**«, organ al reuniunei învățătorilor greco-catolici din Archidiecesa de Alba-Iulia și Făgăraș care apare în Blaj, de două ori pe lună, sub redacțiunea d-lui Ioan F. Negruțiu, și costă 6 cor. pe an, are următorul sumar al Nr. 4: Teoria și practica în educațiune; Scopul educațiunei: amândouă de Dr. Petru Șpan. Școala în serviciul industriei și economiei, Metodul fonomimic, Adunarea reuniunei învățătorilor din Archidiecesă; (Proces-verbal), Economie, Pensiunea învățătorilor, Bibliografie.

*Mihai Eminescu.* „*Poezii*“, c'o notiță biografică de Ioan Săndulescu. Ediția II, complectată și adăugită. Prețul 2 lei. Porto 10 bani.

*Octavian Goga.* „*Poezii*“, premiate de Academie. In Biblioteca pentru toți sub numărul 286—287. Prețul 60 bani. Porto 5 bani.

*Haralamb Lecca.* „Femeea Indărătnică“, comedie în 5 acte, tradusă după Shakespeare. (în Biblioteca pentru toți. No. 284, Prețul 30 bani. Porto 5 bani.

*Ecaterina Colonel Steri d.* „*Buna Menageră*“. Carte de bucate practică, care conține recete dela cele mai fine mancări prăjituri, gelatine, creme, conserve, dulcețuri, după bucătăria fină din România. Prețul cărței e de 5 coroane, plus 30 bani porto.

*Vasile C. Osvadă.* „Băncile populare din Romania“. Cu un adaus informativ Prețul 1 coroană.

## Diverse.

**Papirus-uri vechi.** Un savant englez s'a întors acum de curând din Egipt la Oxford cu mai multe papirus-uri găsite la Oxyrhyuchus. Ele ne pun în curent cu o mulțime de lucruri din lumea antică. Astfel unul din aceste papirus-uri de acum două mii de ani conține o învitațiune redijată astfel:

»Chaeromon te învită să iei masa cu el în Serapeum spre onoarea zeului Serapiș, dimineața la 15 ale lunei curente, ora 9.«

Un alt papirus cuprinde o învitațiune la nuntă:

»Horais te învită la ospățul de căsătorie a copiilor săi, casa sa proprie, dimineața la 5 ale lunei curente, ora 9«.

Ne vine să zicem că ar fi niște învitațiuni din timpul nostru, dacă ele n'ar fi atât de concis formulate.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branisce.

# „ALBINA“,
## institut de credit și de economii în SIBIIU.

Nr. 4971.

Domnii acționarii ai institutului de credit și de economii „ALBINA“, sunt învitați prin aceasta în virtutea §-ului 20 din statutele societății la

## a XXXV-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în **Sibiu, Sâmbătă în 21 Martie 1908 st. n.** la oarele 10 a. m., în sala festivă a **„Casei naționale“**, cu următoarea

### Ordine de zi:

1. Exprimarea condolenței pentru răposații membri ai direcțiunei Ioan Papiu și Simeon Damian.
2. Bilanțul anului de gestiune 1907 și raportul comitetului de supraveghiare.
3. Distribuirea profitului net realizat conform bilanțului.
4. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri culturale și de binefacere.
5. Fixarea prețului marcelor de prezență pentru anul curent.
6. Raportul direcțiunii referitor la modificarea §-lui 6 din statutele institutului.
7. Alegerea a 4 membri în direcțiune și anume: un membru cu mandat pe 2 ani, unul cu mandat pe 5 ani și 2 cu mandat pe 6 ani.
8. Alegerea unui membru în comitetul de supraveghiare cu mandat pe 1 an.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați în conformitate cu §§-ii 23, 24 și 25 din statutele societății, sunt rugați a-și depune acțiile și eventual dovezile de plenipotența cel mult până Miercuri în 18 Martie a. c. st. n. 6 oare p. m. la cassa centralei noastre în Sibiiu sau a filialei din Brașov.

Depunerea acțiilor, respective a plenipotențelor spre scopul indicat se poate face și la institutele: „Biboreana“ în Oradea-mare; „Bocșana“ în Bocșa-montană; „Furnica“ în Făgăraș; „Lipovana“ în Lipova; „Lugoșana“ în Lugoș; „Oraviciana“ în Oravița; „Patria“ în Blaj; „Silvania“ în Șimleu; „Timișana“ în Timișoara; „Victoria“ în Arad și „Cassa de păstrare“ în Mercurea și în Săliște, în acest caz însă cel mult până Sâmbătă în 14 Martie a. c. st. n.

Sibiiu, în 8 Februarie 1908.

**DIRECȚIUNEA.**

## Contul Bilanțului.

| ACTIVE: | | Cor. | fil. |
|---|---|---|---|
| Cassa în numărar . . . . . . . | | 99,406 | 32 |
| Monete . . . . . . . . . . . | | 3,908 | 11 |
| Cambii de bancă . . . . . . . . | | 11.440,106 | 3 |
| Imprum. hip. în scris. fonc. | 6 416,161 18 | | |
| „ „ cedate . . | 1.744,083·86 | | |
| „ „ în numărar | 281.739 33 | 8.441,984 | 37 |
| Credite cambiale cu acop. hipotecară | | 1.818,686 | 93 |
| Credite de cont-curent . . . . . | | 3 434 372 | 93 |
| Credite personale . . . . . . . | | 1.380,440 | 50 |
| Avansuri pe efecte publice . . . . | | 58,034 | 10 |
| Casa institutului, realități dela gara Brașov și div. realități de vânzare | | 498 067 | 64 |
| Efecte publice . . . . . . . . | | 2.647.386 | 62 |
| Acțiuni dela diverse bănci . . . . | | 100,800 | — |
| Efectele fondului de garanție al scris. fonciare . . . . . . . . . | | 517,552 | — |
| Efectele fondului de penziuni al funcționarilor institutului . . . . . | | 207 319 | — |
| Interese după efecte . . . . . . | | 27 614 | 93 |
| Mobiliar . . . . . . . . . | 5,000·— | | |
| după amortizare de . . | 1.000 — | 4,000 | — |
| Rate restante din emisiunea a III-a . | | 237,686 | 47 |
| Interese tranzit. restante și debitori | | 72 356 | 04 |
| | | 30 989,722 | 09 |

| PASIVE: | | Cor. | fil. |
|---|---|---|---|
| Capital social: 12,000 acțiuni à K 200 . . . . | | 2 400,000 | — |
| Fondul de rezervă al funcționarilor . | | 300,000 | — |
| Fondul de garanție al scrisurilor fonciare | | 500 000 | — |
| Fondul special de rezervă . . . . . | | 102.891 | 0[illegible] |
| Fondul de pensiuni al funcționarilor | | 555,769 | 72 |
| Depuneri spre fructificare . . . . . | | 15.140,915 | 19 |
| Scrisuri fonciare cu 5% în florini în circulațiune . . . . | 996,000·— | | |
| Scrisuri fonc. cu 5% în cor. în circulațiune . . . | 3 109,000·— | | |
| Scrisuri fonciare cu 4½% | 2 300,000·— | 6.405,000 | — |
| Scrisuri fonciare eșite la sorți în circulațiune . . . . . . . . | | 154,500 | — |
| Cambii de bancă reescontate . . . | | 2.557,266 | — |
| Diverse conturi creditoare . . . . | | 2.350,304 | 84 |
| Dividende neridicate . . . . . . | | 1,708 | — |
| Interese anticipate pro 1908 . . . | | 137.743 | 41 |
| Interese transitoare de scris. fons. . | | 113,092 | 50 |
| Profit net . . . . . . . . . | | 270,531 | 42 |
| | | 30.989,722 | 09 |

## Contul Profit și Perdere.

| DEBIT: | | Cor. | fil. |
|---|---|---|---|
| Interese: | | | |
| pt depuneri spre fructif. | 639,642·38 | | |
| „ scrisuri fonciare . . | 289,032 65 | | |
| „ imprum. luate pe efecte | 61,601·08 | | |
| „ capital social emis. III | 20,943 91 | 1.011,220 | 02 |
| Spese: | | | |
| Salare . . . . . . . | 123,641 37 | | |
| Bani de cvartir . . . | 23,025 — | | |
| Imprim., registre, porto diverse . . . . . . | 32,631·23 | | |
| Marce de presență . . | 7,610·— | 186,907 | 60 |
| Contribuțiune: | | | |
| directă . . . . . . . | 32,056·77 | | |
| 10% dare la inter. dela dep. | 63,964 23 | 96,021 | 01 |
| Amortizare . . . . . . . . | | 1,000 | |
| Profit net . . . . . . . . | | 270,531 | 42 |
| | | 1 565.680 | 05 |

| CREDIT: | | Cor. | fil. |
|---|---|---|---|
| Interese: | | | |
| dela cambii de bancă . . | 631 153·29 | | |
| „ imprumuturi hipotec. | 439,064·24 | | |
| „ credite camb. cu acop. hipotecară . . . | 120.370·30 | | |
| „ efecte publice . . | 129 246·12 | | |
| „ credite personale . | 101,384 43 | | |
| „ credite de cont-curent | 103,853 57 | | |
| „ avansuri pe efecte . | 5 920 55 | 1.530,992 | 50 |
| Chirii . . . . . . . . . . | | 14.806 | 86 |
| Provisiune . . . . . . . . . | | 18.627 | 48 |
| Profit la monete . . . . . . | | 1,253 | 21 |
| | | 1.565 680 | 05 |

Sibiiu, 31 Decemvrie 1907.

**Șuluțu** m. p., membru al direcțiunii. **A. Lebu** m. p., membru al direcțiunii. **Dr. Beu** m. p., membru al direcțiunii. **Cosma** m. p., director executiv. **Iosif Lissai** m. p., contabil-șef.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă, și în consonanță cu registrele institutului.

Sibiiu, 11 Februarie 1908.

**Comitetul de supraveghiare:**

Dr. **Ilarion Pușcariu** m. p., **Mateiu Voileanu** m. p., **Nic. Ivan** m. p., **Ioan Hentes** m. p., **Victor Fincu** m. p.

Nr. 1556/906

### Concurs.

La postul de **adjunct forestier al orașului Brașov**, care a devenit vacant în urma abzicerei lui Emil Witting, precum și la toate posturile devenind vacante prin avansare — deschid sub următoarele condițiuni concurs, și provoc pe toți acei, cari voiesc a competa la postul acesta, ca pe lângă documentarea cualificațiunei să-și așterne petițiunile instruate conform legei, cel mai târziu **până în 15 Martie 1908** la subsemnatul vicecomite, deoarece petițiunile, cari sosesc după terminul prescris, nu se vor lua în considerare.

Emolumentele adjunctului-forestier sunt: 1800 cor. salar fundamental, 500 cor. bani de cuartir, 800 cor. paușale de drum și diurne, și în sensul statutului de organisațiune, quinquinale corăspunzătoare.

Pe baza § lui 111 al statutului orășenesc de organizațiune la amploiați silvicultori se refer decizunile cuprinse în dispozițiunile de serviciu.

Dela acei, cari stau în serviciul orașului nu se cere documentarea cualificațiunei.

În sensul §-lui 109 al statutului de organizațiune se întregește postul adjunctului pe viață.

Brașov, în 13 Februarie 1908.

**Augustin Jekelius** m. p., vice comite.

(1—2.)

### Concurs.

„SOMEȘANA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Dés publică concurs pentru ocuparea unui **post de practicant** cu terminul de **10 Martie 1908**.

Salar anual la început 720 coroane, iar la caz dacă aplicatul va da probe de capacitate și diligință 'i se va îmbunătăți salarul în timp scurt.

La acest post numai acei indivizi pot concura, cari sunt absoluți de școala comercială superioară (cu maturitate) și posed perfect pe lângă limba maternă și limba germână și maghiară.

Rugarea este a se scrie cu mâna proprie a concurentului.

Postul trebue ocupat după denumire imediat.

Dés, la 15 Februarie 1908.

**Direcțiunea.**

Ad. Nr. 19/1908.

### PUBLICAȚIUNE.

**Duminecă în 2 (15) Martie 1908 la oarele 10 a. m.** se va ținea licitație publică cu oferte închise în sala de ședințe a Comitetului parohial dela Biserica Sf. Neculae din Brașov-Schei, pentru darea în întreprindere a **reparaturilor**, ce sunt de esecutat la casa de sus din stupina noastră de lângă Bârsă de sub Nrii conscripționali 66, 67, 68 și 70.

Ofertele, însoțite de o garanție provizorie în sumă de Cor. 200 —, să vor preda în mâna d-lui Epitrop-Econom **Andreiu Lupan** sen., Strada Ecaterinei Nr. 4., dela care să pot trage toate informațiunile asupra deviz-ului, condițiilor etc.

Brașov, în 8 Faur 1908.

*Dr. V. Saftu*, prez. (2—3) *I. Prișcu*, secretar.



Tipografia A. Mureșianu, Brașov.